

Άγ. Νεόφυτος ο Έγκλειστος (†28 Σεπτεμβρίου): έζησε 55 χρόνια σε ένα στενό σπήλαιο! (Αλέξανδρος Χριστοδούλου, Θεολόγος)

/ [Πεμπουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Άγιος Νεόφυτος ο Έγκλειστος (†28 Σεπτεμβρίου)

Ο Άγιος Νεόφυτος, «πρεσβύτερος, μοναχός και έγκλειστος», όπως ό ίδιος ονομάζει τον εαυτόν του, γεννήθηκε στο χωριό Λεύκαρα της επαρχίας Λάρνακος της Κύπρου, στα μέσα του 1134 μ.Χ. Ο πατέρας του ονομαζόταν Αθανάσιος και η μητέρα του Ευδοξία, η οποία έγινε μοναχή μετά το θάνατο του συζύγου της. Η οικογένειά του ήταν φτωχή, αγροτική και πολυμελής, με οκτώ παιδιά, αλλά ευσεβής. Η χριστιανική ανατροφή φαίνεται από το ότι δυο αγόρια ακολούθησαν την μοναχική ζωή, ο Νεόφυτος στα 18 του χρόνια και λίγο αργότερα ο Ιωάννης, που έγινε και ηγούμενος στη Μονή του αγίου Χρυσοστόμου.

Ο Νεόφυτος παρέμεινε τελείως αγράμματος λόγω της φτώχειας. Οι ασχολίες του ήταν κυρίως γεωργικές. Όταν ήταν 18 χρόνων παρακινήθηκε από τους γονείς του να παντρευτεί. Ο ίδιος όμως είχε άλλον πόθο. Ως σκοπό του έταξε την αποταγή αυτού του κόσμου, γι' αυτό έφυγε κρυφά για να αποφύγει την οικογενειακή αντίδραση και έφθασε στην απομακρυσμένη Μονή του Αγίου Χρυσοστόμου, στο όρος του Κουτσοβέντη. Σε διάστημα μικρότερο των πέντε χρόνων αξιώθηκε να λάβει το αγγελικό σχήμα των μοναχών. Για πέντε χρόνια είχε ως διακόνημα την φροντίδα των αμπελώνων.

Αυτά τα χρόνια, έμαθε και τα πρώτα γράμματα, μάλλον με την ιδιαίτερη ευφυΐα του και με το θείο φωτισμό. Όχι μόνο έμαθε να διαβάζει αλλά αποστήθισε και ολόκληρο το ψαλτήριο. Σ' αυτή την πενταετία της διακονίας του προχώρησε στη μελέτη και κατανόηση της Γραφής. Ο ηγούμενος του ανέθεσε το διακόνημα του βοηθού εκκλησιάρχη, στο οποίο υπηρέτησε δύο χρόνια.

Τηρούσε την προσοχή, την αγωνιστικότητα και την εσωστρέφεια, καλλιεργώντας την επιθυμία του για την κατά μόνας ησυχαστική ζωή. Αφού έλαβε ευλογία να εφαρμόσει την απόφασή του, ξεκίνησε για προσκύνημα στους Αγίους Τόπους για να ζήσει εκεί την ασκητική ζωή, αν του δινόταν η ευκαιρία. Ο Θεός του αποκάλυψε να μεταβεί σ' άλλο τόπο. Γύρισε στην Κύπρο με σκοπό να ταξιδέψει στη Μικρά Ασία για να βρει ασκητήριο στο όρος Λάτρος που ήταν ακμαίο κέντρο του μοναχισμού.

Μετά από μια σύντομη περιπέτεια πέτυχε πράγματι την ανακάλυψη του τόπου της μελλοντικής του κατοικίας, ώστε και αυτός να ξεκουραστεί και να αγιαστεί, όπως ποθούσε, αλλά και η εκκλησία και η πατρίδα του να αποκτήσουν για πάντα την πατρική του προστασία και πρόνοια.

Πίσω από την τοποθεσία Μελισσόβουνο, που είναι σήμερα η αγία του Μονή, συνάντησε σε κατάφυτη και ησυχαστική κοιλάδα τον κρημνό με το μικρό σπήλαιο, που θα αποτελούσε την μόνιμη κατοικία του. Στις 24 Ιουνίου του 1159, ημέρα της εορτής της Γεννήσεως του Τιμίου Προδρόμου, έγινε η ανεύρεση της εγκλείστρας του. Αφού βεβαιώθηκε ότι ο τόπος ήταν ασύχναστος από ανθρώπους, εγκαταστάθηκε στο σπήλαιο. Για να το κάνει κατοικήσιμο άρχισε να το λαξεύει και να γκρεμίζει τα ετοιμόρροπα μέρη του. Το τελείωσε μέχρι την εορτή της Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού, το αφιέρωσε σ' αυτόν και ονόμαζε τον εαυτόν του «Τιμοσταυρίτη». Ήταν τότε ο Άγιος Νεόφυτος 25 ετών.

Στον μικρό και στενό χώρο της εγκλείστρας υπήρχαν τα απολύτως απαραίτητα. Το «χαράδριόν» του, όπως ονόμαζε το κρεβάτι του, ήταν μια πελεκημένη μακρόστενη πλάκα, λίγο πιο ψηλά από το δάπεδο, που το χρησιμοποιούσε και ως κάθισμα. Πιο ψηλά άλλη μαρμάρινη πλάκα, ήταν το περίφημο τραπέζι και γραφείο του. Στα τοιχώματα του σπηλαίου λάξευσε χώρους για τα βιβλία του και για άλλα απαραίτητα πράγματα. Πριν απ' όλα όμως, ετοίμασε τον τάφο του. Από τα πιο απαραίτητα ήταν ο ναός με άγιες εικόνες, φορητές και τοιχογραφίες, με ιερά σκεύη, με πνευματικά βιβλία, εκτός από αυτά που έγραψε ο ίδιος, με άγια λείψανα μαρτύρων και οσίων και με Τίμιο Ξύλο από το ζωοποιό Σταυρό.

Ο ίδιος ονόμασε από την αρχή το σπήλαιό του «Εγκλείστρα» και τον εαυτόν του «Έγκλειστο» και έμεινε από τότε συνεχώς εκεί, συνομιλώντας «μόνος μόνω τω

Θεώ» αφού μάλιστα είχε πληροφορία ότι αυτό ήταν το θέλημά Του. Στον τόπο αυτό των αγώνων του δέχθηκε αποκαλύψεις και μυστικές χάριτες που ο Άγιος δεν φανερώνει. Η αγία εγκλείστρα έγινε τόπος Θεοφανείας, τόπος Θεοβάδιστος και ο έγκλειστος Θεόπτης. Μετά από λίγα χρόνια ο Θεός του φανερώνει πόσα χρόνια θα ζήσει έγκλειστος.

Τον καιρό που ο Άγιος προσπαθούσε να μεγαλώσει το σπήλαιό του έγινε κάποια νύχτα δυνατός σεισμός που επτά φορές έσεισε την Εγκλείστρα η οποία έμεινε αβλαβής. Ο Άγιος εξήγησε την αιτία του σεισμού, λέγοντας ότι οφειλόταν στις αμαρτίες των ανθρώπων.

Το συγγραφικό του έργο είναι μεγάλο. Άρχισε να γράφει στην ηλικία των 36 ετών και γρήγορα απέκτησε τη φήμη θεόπνευστου συγγραφέα πανηγυρικών λόγων σε Δεσποτικές εορτές, γλυκύτατου εγκωμιαστή των Αγίων και Οσίων. Όπως ο ίδιος αναφέρει συνέγραψε 16 έργα. («Σύντομη ερμηνεία των Εντολών του Κυρίου». «Ερμηνεία στο Άσμα των Ασμάτων», τρεις «Πανηγυρικές», τρεις τόμους με λόγους σε διάφορες Εορτές, δύο βιβλία με επιστολές και ασκητικά κεφάλαια, «Κατανυκτικά στιχηρά», τη «Θεοσημία», «Ερμηνεία της Εξαήμερου», 12 λόγους «ερμηνείας των Ψαλμών», «Ερμηνεία των κανόνων των 12 Δεσποτικών εορτών» στο οποίο περιέχεται εγκώμιο στην Υπεραγία Θεοτόκο, «Βίβλος των Κατηχήσεων» και η «Τυπική Διαθήκη»). Ήσαν δε γραμμένα, κατά τους μετριοτέρους υπολογισμούς, πάνω σε 2200 τουλάχιστον φύλλα περγαμηνής, δηλ. αποτελούνταν από περισσότερες από 4400 σελίδες.

Πέρασαν δέκα ολόκληρα χρόνια σκληρών αγώνων και αυστηρού εγκλεισμού και απομακρύνσεως από τους ανθρώπους. Ο Νεόφυτος δέχεται «το μέγα της ιερωσύνης αξίωμα» και στη συνέχεια μαθητές μετά από επιμονή του Επισκόπου Πάφου. Μετά τη χειροτονία του ίδρυσε Μοναστήρι για να ζουν κοντά στην Εγκλείστρα του και άλλοι μοναχοί ως μαθητές του και να απολαμβάνουν τα αγαθά της μοναχικής ζωής μέσα στα πλαίσια της κοινοβιακής ζωής.

Λόγω της συρροής του κόσμου που γινόταν ενοχλητική, όταν πλέον ήταν 65 ετών, αποφάσισε να ανέβη ψηλότερα από την τότε εγκλείστρα του, όπου δεν θα μπορούσαν οι απαιτητικοί του επισκέπτες να τον ενοχλούν. Αφού έσκαψε λοιπόν προς τα πάνω ένα άνοιγμα, άρχισε με επιμονή να λαξεύει το βουνό. Στο τέλος της ολοκλήρωσεως του έργου κινδύνευσε να κρημνισθεί από μεγάλο ύψος και να βρει οικτρό θάνατο, σώθηκε όμως από τον Θεό, τον οποίον επικαλέσθηκε σε βοήθεια. Το καινούργιο του σπήλαιο ο όσιος το ονόμασε «Νέαν Σιών», «δηλαδή ένθεο σκοπευτήριο κατά παραχώρηση του Θεού».

Πέρασαν ήδη 55 χρόνια από την ημέρα που κατοίκησε στην αγαπημένη του

εγκλείστρα, είναι τώρα 80 ετών, και αισθάνεται ότι ο χρόνος της αναχωρήσεώς του από τον κόσμο πλησιάζει. Αρχίζει σαν στοργικός πατέρας να προετοιμάζει τα πνευματικά του παιδιά, στηρίζοντας και νουθετώντας τα στην ευλογημένη μοναχική ζωή. Φθάνει στα 85 του χρόνια. Πληροφορείται την ημέρα του θανάτου του. Η θεωρία του στρέφεται συνεχώς στον τόπο της συναντήσεώς του με τον Νυμφίο Χριστό. Παραγγέλλει στους μαθητές του να μη κλάψουν υπερβολικά για τον θάνατό του και να κρύψουν το λείψανό του στο λαξευμένο τάφο που έσκαψε ο ίδιος στον τοίχο της Εγκλείστρας, να τον κτίσουν μετά και να ζωγραφίσουν κάτι στον τοίχο, για να χαθεί έτσι σιγά – σιγά ο τόπος του τάφου.

Στις 12 Απριλίου τού 1219 ο Κύριος κάλεσε τον αγαπημένο του αθλητή κοντά του. Το άγιό του λείψανο έμεινε, κατά την επιθυμία του, κρυμμένο και άγνωστο. Πέρασαν εκατοντάδες χρόνια και κανένας δεν γνώριζε τον τόπο του τάφου. Στις 27 Σεπτεμβρίου τού 1750, κάποιος μοναχός αντιλήφθηκε στον τοίχο της εγκλείστρας ένα κούφιο μέρος. Έσκαψε τον τοίχο και βρήκε την πλάκα του τάφου. Ο ηγούμενος μαζί με τους άλλους μοναχούς πήγαν και σήκωσαν την πλάκα. Αμέσως ο τόπος πλημμύρισε από άρρητη ευωδία και αντίκρισαν τα αγιασμένα λείψανα του Οσίου. Αμέσως τα μετέφεραν με λιτανεία και θυμιάματα στο ναό, όπου ευρίσκονται μέχρι σήμερα ευωδιάζοντα και θαυματουργούντα σε όσους προσέρχονται με πίστη.

Η μνήμη του Αγίου τιμάται δύο φορές το χρόνο. Στις 24 Ιανουαρίου, ημέρα της διασώσεώς του από την πτώση στον κρημνό, και στις 28 Σεπτεμβρίου, ημέρα της ευρέσεως των Αγίων Λειψάνων, λόγω μεταθέσεως της μνήμης της κοιμήσεώς του, που συμπίπτει με την Αγία Τεσσαρακοστή.